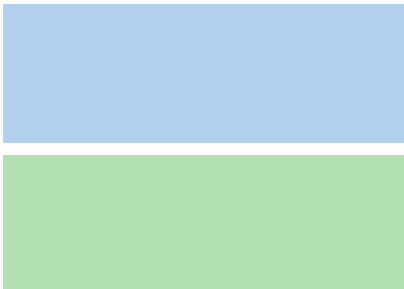

1. radni sastanak tematske radne skupine

PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITA OKOLIŠA

voditelj:

Marko Boras Mandić, zamjenik Župana

koordinatorica:

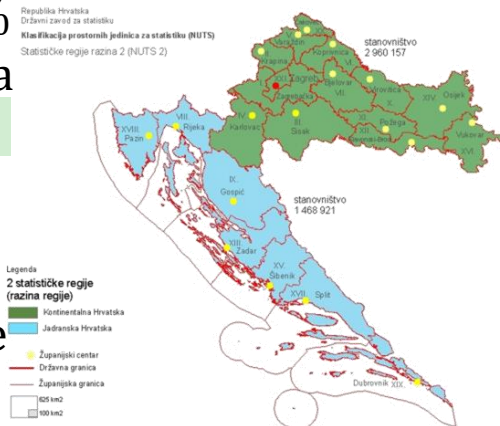
doc. dr. sc. Koraljka Vahtar-Jurković, pročelnica

Položaj

- **Jadranska Hrvatska** po kopnenom je teritoriju manja za 22,5% od **Kontinentalne** Hrvatske te ima čak 49% manje stanovnika (BDP po stanovniku joj je manji za 5,4%).

OKRUŽENJE

- Županija: **prometno sjecište putova**.
- Županija se sastoji od **tri fizionomski i funkcionalno** izražene cjeline: **Gorski kotar, Otoci i Priobalje**.

- **Ukupna dužina obale** iznosi 1.065 km, od čega obale kopna 133 km, a obale otoka 932 km.
- 234 km morske obale je urbanizirano (136 km određeno za naselja i 98 km za gospodarsku namjenu - čak 82,1 km se koristi u ugostiteljsko-turističke svrhe).

KORIŠTENJE OBALE

- Posebna državna politika na području Otoci i Gorski kotar ostvaruje određene povlastice i olakšice- **novi Zakon o regionalnom razvoju?!?**

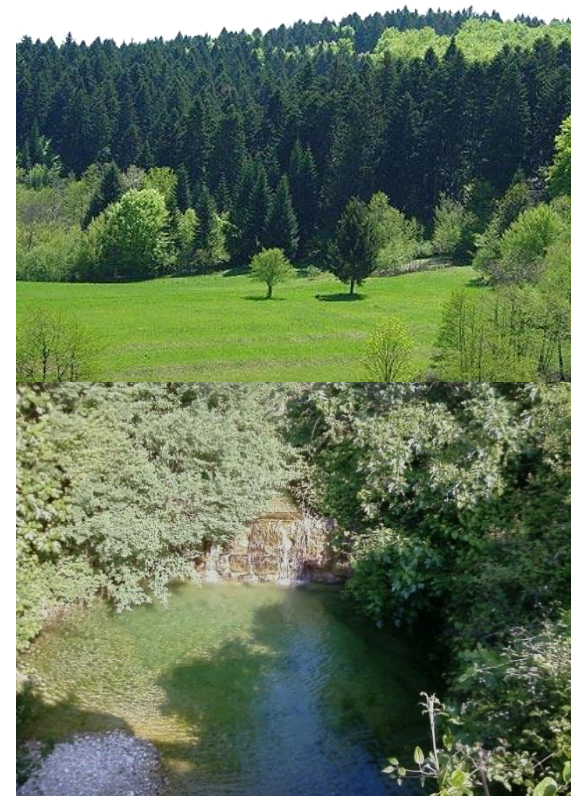

Prirodna obilježja

- **More** Primorsko-goranske županije obuhvaća najveći dio Kvarnera, njegova površina od 434.414 km² čini **55% površine** Županije.

GOSPODARSKO ISKORIŠTAVANJE UZ POŠTIVANJE ODRŽIVOG RAZVITKA

- Velik dio područja Županije ima **razvijenu hidrografsku mrežu** površinskih vodnih tokova.
- **58 različitih tipova tala** na području Županije.
- Vrlo **malo površina** kvalitetnog obradivog **poljoprivrednog** zemljišta.
- **62% kopnenog djela** čine **šume** i šumsko zemljište.
- Preko **2.700 biljnih vrsta**.
- Raznolika fauna:
 - na području Županije obitava **81 vrsta sisavaca**.
 - **ornitološka vrijednost** Županije.

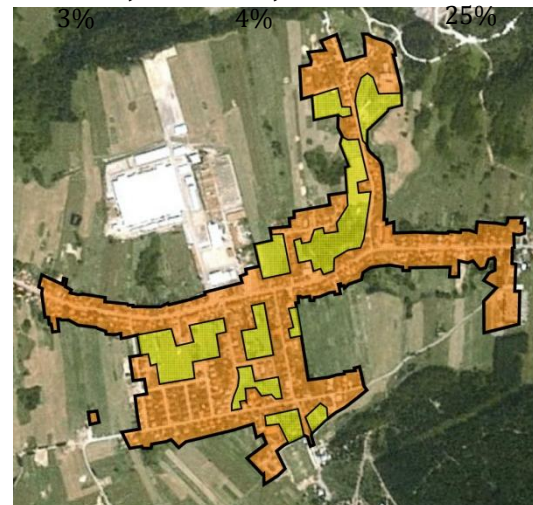
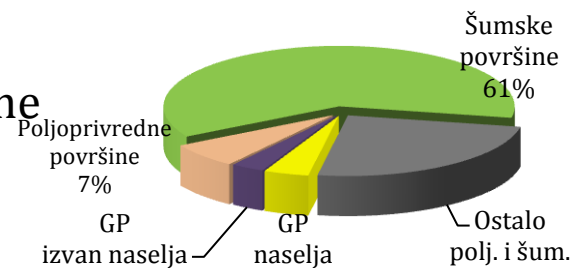
Zaštita okoliša

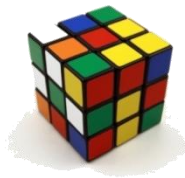
- EU ekološke mreže **Natura 2000** čini **112 područja**.
- **32** zaštićena vrijedna dijela **prirode**, te **140** dijelova prirode **predloženo za zaštitu**.
- Registrirano je i zaštićeno ukupno **353 nepokretnih kulturnih dobara**, a još **18** je **preventivno zaštićeno**.
- **Najopterećenije područje mora** je Riječki zaljev, u kojem preko 50% opterećenja dolazi iz **sustava odvodnje Grada Rijeke**.
- Trajni rizik i opasnost od **iznenadnog onečišćenja mora** od pomorskog prometa, lučkih aktivnosti i industrije.
- Onečišćenje **podzemnih voda** zbog **neriješenog** ili **zastarjelog** sustava odvodnje **otpadnih voda** (Gorski kotar i urbanizirano područje Grada Rijeke).
- Porast **opterećenja na okoliš**.

Prostor i sustav prostornog uređenja

- **Izgrađene** površine u Županiji zauzimaju **4,2%**, a površine **planiranih** građevinskih područja zauzimaju **7,21%** kopnene površine.
- **Priobalje i Otoci** znatno su više izgrađeni od goranskog područja- sva tri područja su površinom približno jednaka.
- **“Rezerve”** unutar građevinskog područja.
- Velik je broj **“malih” GP naselja** (<od 2 ha) koje moraju biti minimalno opremljena- veliki izdatak za proračun JLS.
- Uspostavljen je **Informacijski sustav prostornog uređenja**.
- **2011. godine** - Zakon o postupanju s **nezakonito izgrađenim** zgradama (zaprimljeno više od **44.000 predmeta**).
- **Napuštene građevine**- neiskorištene nekretnine.

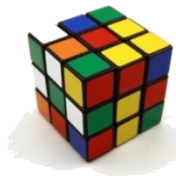

RAZVOJNI PROBLEMI

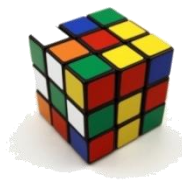
- Nedovoljno iskorišten povoljan geoprometni položaj.
- Usvajanje novog Zakona o regionalnom razvoju koji ukida kategoriju povlaštenih brdsko-planinskih područja.

RAZVOJNE POTREBE

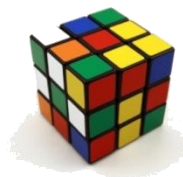
- Iskoristiti geoprometni položaj za daljnji razvoj gospodarstva Županije.
- Prilagoditi novi Zakon o regionalnom razvoju i zadržati postojeći status povlaštenih brdsko-planinskih područja.

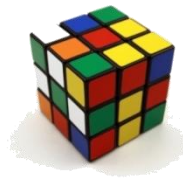
RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
Vode • Pojačan antropogen utjecaj na obalni pojas, vode i more. • Povišene morske razine, zbog klimatskih promjena, mogu biti generator poplava priobalnih mjesta. • Nedostatak sustavnog praćenja stanja mora. • Povećanje duljine i intenziteta sušnih razdoblja vodotoka te zaslanjenje krških priobalnih izvora.	• Održivo koristiti prirodne resurse. Vode • Uspostaviti sustav integralnog upravljanja morskim i obalnim površinama. • Valorizacija vodnih pojava zbog njihove iznimne ambijentalne vrijednosti.
Poljoprivredno tlo • Neriješeno vlasništvo nad poljoprivrednim zemljištem može izazvati probleme prilikom korištenja poljoprivrednih poticaja. • Napuštanje poljoprivrednih aktivnosti i zapuštanje poljoprivrednog zemljišta. • Onečišćenje krša.	Poljoprivredno tlo • Poljoprivrednom djelatnošću potaknuti revitalizaciju ruralnog prostora.
	Šumsko područje • Organizirano pratiti stanje šuma . • Gospodarenje šumama usmjeriti na trajno povećavanje stabilnosti i kakvoću njenih gospodarskih i općekorisnih funkcija.

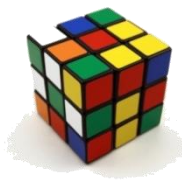
RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
Klimatska obilježja • Oštra klima zimi u Gorskom kotaru uzrokuje probleme u opskrbi i komunikaciji lokalnog stanovništva.	Klimatska obilježja • Posvetiti pažnju praćenju klimatskih promjena.
Krajobraz • Obalna staništa su sve ugroženija, a neka su već i uništena nasipanjem ili drugim zahvatima u prirodi zbog intenzivnog razvitka turizma i s turizmom povezanih gospodarskih aktivnosti. • Nedovoljno educirana i senzibilizirana javnost po pitanju krajobraza. • Vizualno onečišćenje (niska kvaliteta gradnje i uređenja prostora).	Krajobraz • Očuvati identitet i autentičnost krajobraza kao pokretača turističkog razvoja. • Razvijati indikatore za prepoznavanje vizualnog onečišćenja.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• Značajan pritisak na okoliš u tijeku turističke sezone.	• Provoditi istraživanja te unaprijediti sustav praćenja sastavnica okoliša jačanjem instit. i kadrovskih kapaciteta.
	Zaštita prirodne baštine • Razvijati svijesti o važnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine te unaprijediti upravljanje zaštićenim područjima. • Integrirati rekreaciju u područja prirodne baštine. • Uspostaviti ravnotežu između provedbe zaštite i omogućavanja provedbe gospodarskih projekata.
	Zaštita kulturne baštine • Zaštitu kulturne baštine uključiti u suvremene i buduće tokove života.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
Zaštita zraka • Onečišćenje zraka dušikovim oksidima (cestovni promet) te sumpornim dioksidom (Rafinerija nafte u Urinj i TE Rijeka).	Zaštita zraka • Preusmjeriti tranzitni promet iz naseljenog područja i osigurati bolju protočnost cesta. • Smanjiti emisije onečišćujućih tvari u zrak iz industrijskih postrojenja.
Zaštita tla • Onečišćenje tla od starih industrijskih postrojenja, nesanirane lokacije odlagališta otpada i divljih odlagališta, napuštenih kamenoloma i šljunčara.	

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
Zaštita voda • Trajni rizik i opasnost od iznenadnog onečišćenja mora od pomorskog prometa, lučkih aktivnosti i industrije. • Ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda u vode i more. • Postojanje potencijalnih izvora onečišćenja voda na području zaštitnih zona izvorišta vode za piće. • Točkasto zagađenje kopnenih voda. • Štetno djelovanje voda (poplave, erozije, bujice).	Zaštita voda • Zaštititi izvore krških vodonosnika. • Spriječiti daljnju degradacije i poboljšati stanje kakvoće mora na ugroženim područjima. • Ravnoteža očuvanja morskog ekosustava i gospodarskog razvoja. • Očuvati postojeću visoku kakvoću mora. • Utvrditi inundacijsko (poplavno) područje na svim vodotocima i drugim površinskim vodama. • Prirodna retencijska područja koristiti u rekreacijske svrhe. • Posebnu pažnju posvetiti zaštiti rijeke Kupe. • Izgradnja i unapređivanje sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. • Ograničiti izgradnju na erozijskim područjima i klizištima.
Zaštita od utjecaja opterećenja na okoliš • Pritisak na okoliš bukom.	Zaštita od utjecaja opterećenja na okoliš • Razvitak i uređenje prostora sagledavati i u funkciji smanjenja pritiska na okoliš bukom ili održavanja postojećeg.

PROSTOR I SUSTAV PROSTORNOG UREĐENJA

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
• Neracionalno korištenje prostora. • Izrađeno 29% prostornih planova. • Nedovoljna razina prikupljanja statističkih podataka za potrebe izrade prostorno planskih dokumenata • Neažurnost HOK u mjerilu 1:5000 za velike dijelove Županije. • Širenje GP naselja unatoč "rezervama". • Neusklađen odnos površina za stanovanje i površina za ostale naseljske funkcije (u pojedinim središnjim naseljima). • Nepostojanje baze podataka napuštenih građevina. • Nepostojanje zakonske obaveze ponovne upotrebe napuštenih građevina. • Dugotrajan postupak utvrđivanja granica pomorskog dobra i davanja koncesija na pomorskom dobru.	• Značajnije kapitaliziranje prostornih resursa Županije. • Izgraditi neizgrađene površine unutar naselja prije širenja GP. • Voditi računa o racionalnosti prostorno planskog rješenja • Osobitu pažnju obratiti na planiranje javnih prostora unutar naselja. • privođenje svrsi praznih i neiskorištenih prostora. • Uspostava baze lokacija neiskorištenih nekretnina za JLS. • Uređenje/opremanje građevinskog područja dovesti na višu razinu. • Brži postupak utvrđivanja granica pomorskog dobra i davanja koncesija na pomorskom dobru

SWOT- snage i slabosti

SNAGE	SLABOSTI
Položaj • Povoljan geostrateški položaj Županije.	Položaj
Prirodna obilježja • Bogatstvo i raznolikost prirodni resursi (voda, šume, more). • Povoljni klimatski uvjeti. • Prostorna i biološka raznolikost. • Raznolikost krajobraza. • Bogatstvo flore i faune.	Prirodna obilježja • Neriješeno vlasništvo nad poljoprivrednim zemljištem. • Napuštanje poljoprivrednih aktivnosti i zapuštanje poljoprivrednog zemljišta. • Vizualno onečišćenje (niska kvaliteta gradnje i uređenja prostora). • Pojačani antropogeni utjecaji na obalni pojas, vode i more. • Nedostatna svijesti o značaju krajobraza u procesu planiranja.

SWOT- snage i slabosti

SNAGE	SLABOSTI
Zaštita okoliša • Iznimno visoka kakvoća mora na morskim plažama. • Čist ili neznatno onečišćen zrak u većem djelu Županije. • Integracija rekreacije u područja prirodne baštine.	Zaštita okoliša • Točkasto zagađenje kopnenih voda i zraka. • Nedovoljno razvijen sustav praćenja svih sastavnica okoliša. • Nedovoljno razvijena svijest javnosti o očuvanju prirodne i kulturne baštine.
Prostor i sustav prostornog uređenja • Značajni prostorni resursi.	Prostor i sustav prostornog uređenja • Nedovoljno razvijen sustav integralnog planiranja. • Mali broj do danas izrađenih prostornih planova. • Nedovoljna razina prikupljanja statističkih podataka za potrebe izrade prostorno planskih dokumenata (podaci o infrastrukturi, gospodarstvu i stanovništvu na razini Županije i JLS). • Neracionalno korištenje prostora (širenje građevinskog područja naselja unatoč "rezervama"- velik udio neizgrađenih površina unutar izgrađene strukture naselja). • Nedovoljno sportsko rekreacijskih sadržaja i dječjih igrališta unutar naselja. • Ne privođenje svrsi napuštenih-neiskorištenih nekretnina. • Nepostojanje baze podataka napuštenih građevina(neiskorištenih nekretnina) na županijskoj i lokalnoj razini.

SWOT- prilike i prijetnje

PRILIKE	PRIJETNJE
Položaj Prometna povezanost i smještaj na križanju dvaju međunarodnih prometnih pravaca.	Položaj Usvajanje novog Zakona o regionalnom razvoju - ukidanje povlaštenih brdsko planinskih područja.
Prirodna obilježja - U svrhu postizanja pozitivnog utjecaja na ekosustav ukupnom aktivnošću potaknuti revitalizaciju ruralnog prostora. - Trajno povećavanje stabilnost i kakvoću gospodarskih i općekorisnih funkcija šuma. - Uspostaviti sustav integralnog upravljanja morskim i obalnim površinama u cilju što bolje zaštite. - Valorizacija vrijednost vodnih pojava.	Prirodna obilježja - Ugroza obalnih staništa. - Klimatske promjene (povećanje duljine i intenziteta sušnih razdoblja vodotoka te zaslanjenje krških priobalnih izvora). - Potencijalni gubitak identiteta i autentičnosti krajobraza. - Nedostatno sustavno praćenja stanja mora. - Ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda u vode i more.

SWOT- prilike i prijetnje

PRILIKE	PRIJETNJE
Zaštita okoliša • Mogućnost financiranja očuvanja i zaštite okoliša iz EU sredstava. • Održivi i integralni pristup prostornom razvoju. • Očuvati prirodne vrijednosti za razvoj turističkog, edukativnog i znanstvenog potencijala. • Održivi razvoj (usklađivanje gospodarskih aktivnosti sa uvjetima zaštite). • Zaštitu kulturne baštine i njeno uključivanje u buduće tokove života. • Praćenje stanja okoliša.	Zaštita okoliša • Smanjenje bioraznolikosti (ugroženost vrsta i staništa). • Onečišćenje zraka dušikovim oksidima (cestovni promet) te sumpornim dioksidom (TE Rijeka i Rafinerija nafte u Urinj). • Mogućnost presušivanja vodnih ekosustava ovisnih o podzemnoj vodi. • Opasnost od štetnog djelovanje voda (poplave, erozije, bujice). • Značajan pritisak na okoliš i komunalnu infrastrukturu zbog povećanog broja stanovnika u ljetnim mjesecima. • Moguće onečišćenje izvora krških vodonosnika. • Trajni rizik i opasnost od iznenadnog onečišćenja mora • Potencijalni izvori onečišćenja voda na području zaštitnih zona izvorišta vode za piće. • Pritisak na okoliš bukom. • Zdravstveno stanje šuma.
Prostor i sustav prostornog uređenja	Prostor i sustav prostornog uređenja • Nepostojanje zakonske obaveze ponovne upotrebe napuštenih građevina. • Nedostatan ekonomski aspekta pri izradi prostornih planova u cilju racionalnijeg korištenja prostora. • Dugotrajan postupak utvrđivanja granica pomorskog dobra i izdavanja koncesija na pomorskom dobru.